

מראי מקומות - פסחים

צו:

היא נקבעת בפסח ונדחית. ודייקו התוס' מדברי רש"י, שלפי האמת ראויה היא לפסח. וכתב המקדש דוד (קונטרס בענייני קדשים ס"ה סק"א ד"ה הנה דעת), שרק בפסח נאמר דין זה שיכול להתכפר ע"י התמורה, אבל בשאר קרבנות לא, עיי"ש ראיותיו. ובביאור החילוק כתב, שהטעם שבשאר חובות אין מתכפר בתמורה הוא משום שחסר בהפרשה לחובתו, אבל בפסח, דלא בעינן הפרשה לחובתו, יכול להתכפר גם בתמורה.

ובקהלות יעקב (תמורה ס"ה י"ד) הביא דעת התוס' ישנים ביומא שאין יוצאים בתמורת פסח, ומשום שדבר שבחובה צריך לבוא מן החולין. וביאר הקהלות יעקב, שאף שגם התמורה באה מן החולין, אבל גדר קדושתה הוא המשכת הקדושה של הראשון, ולכן אינו חשוב כבא מן החולין. וכתב שיתכן שבזה עצמו חולק רש"י וסובר שחשוב הוא בא מן החולין.

עוד צידד לומה, שדעת רש"י שאף אם אינו חשוב כבא מן החולין, אבל מה שדבר שבחובה צריך שיבא מן החולין, היינו משום שצריך שלא תהא לו קדושה אחרת, אבל אם כל קדושתו היא קדושת קרבן זה עצמו, יש לומר שיוצאים בו (אולם לא ביאר החילוק בין קרבן פסח לשאר קרבנות, וצ"ע).

ה. כשב לרבות את הפסח לאליה פירש רש"י, שבכל קרבנות כתוב בפירוש שהאליה שבכבש עולה לאימורין, אבל בפסח, שהאימורין עצמם לא נאמרו בפירוש, לכך צריך ריבוי לרבות האליה. והרש"ש הקשה שלפי זה בבכור ומעשה, שלא נאמר בהם אליה בפירוש, מנין לנו שאכן האליה קריבה, ועיי"ש מש"כ בזה.

א. מנין לפסח מצרים שאין חימוצו נוהג אלא יום א' בר"ן (כה: בדפיו, ד"ה מצה) מבואר, שמה שהיה איסור חמץ ביום ראשון, הוא רק לגבי אכילתו, אבל איסור בל יראה לא היה נוהג במצרים אפילו ביום ראשון. אולם הרמב"ן על התורה (שמות י"ב, ל"ט) כתב, שהיו מוזהרים באיסור בל ימצא, ולכך היו צריכים לאפות את הבצק מצה, כדי שלא יחמיצו.

ב. שמעתי שתמורת הפסח קריבה וכו' הקשה האור חדש, לפי מה דקיי"ל, שאין ציבור ושותפין עושין תמורה, כיצד יתכן שתמורת פסח תהא קריבה, הרי כיון שאין שוחטין הפסח על היחיד, ע"כ של שותפים היה, ושוב אי אפשר לעשותו תמורה. וכתב שאם הדין שאין שוחטין הפסח על היחיד הוא רק לכתחילה, שיש לחזור אחר חבירו לעשות הפסח עמו, אבל אינו מעכב, שייך בזה דין תמורה.

ג. הפסח שנמצא קודם שחיתת הפסח יראה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו שלמים פירש רש"י, שמדובר בנאבד הפסח והפריש אחר תחתיו, ונמצא הראשון קודם שחיתת השני שהיה עומד לפנינו בשעת שחיטה, הרי קבעתו שעת שחיטה בשם פסח, וזה שלא הקריבו דחה בידים, ולכן לא יקרב עוד הוא עצמו שלמים. והעיר התוס' רי"ד, מדוע הוא שונה מהפריש ב' פסחים לאחריות, שהדין הוא שיכול להקריב השני בתורת שלמים. ותירץ, שכשהופרש לכך מתחילה אינו דחוי, משא"כ כשהפריש פסח ואבד, שמתחילת הפרשתו הופרש לשם פסח, שלא ידע שימצא הראשון, הרי זה דחוי.

ד. קמ"ל דאיכא תמורת פסח דלא קרבה פירש רש"י, שלא נאמר שמתחילה שלמים היא, אלא אף